

Технологія організації та проведення моніторингових досліджень якості шкільної освіти

Т. О. Лукіна, доктор наук з держ. управління,

Інститут педагогіки АПН України, лабораторія оцінювання якості освіти

Моніторинг якості освіти, як відомо, є інформаційною основою управління будь-якого рівня - від інституційного до загальнодержавного, національного і навіть міжнародного. Проте забезпечити управлінські структури надійною, достовірною і своєчасною інформацією моніторинг здатен лише у випадку, якщо виконавці будуть чітко дотримуватися всіх вимог технології організації та проведення моніторингового дослідження і послідовності технологічних етапів і операцій. У разі порушення умов застосування або реалізації будь-якого з етапів, зменшується достовірність даних дослідження, статистична значущість їх, а отже, й стає неможливим розглядати одержану інформацію як управлінську, тобто як інформаційну основу для вироблення та прийняття управлінського рішення стосовно розвитку освітньої системи або будь-якого її компонента.

Проведені нами теоретичні та емпіричні дослідження, результати яких широко представлені у численних публікаціях, дають підстави стверджувати, що, незалежно від об'єкта дослідження та рівня проведення моніторингу (міжнародний, національний, регіональний, муніципальний, інституційний та внутрішньокласний) загальний алгоритм організації та проведення будь-якого моніторингового дослідження у галузі оцінювання якості освіти повинен мати єдину структуру і складатися з послідовності таких етапів: I етап. Цілепокладання і планування дослідження:

1. Виокремлення і формулювання освітньої проблеми, що вивчатиметься.
2. Визначення мети і завдань конкретного дослідження.
3. Визначення об'єкта (ів) дослідження.
4. Розрахунок і формування вибірки, оцінка її репрезентативності.

На інституційному рівні (в окремому навчальному закладі) побудова репрезентативної вибірки за загальними статистичними правилами проводиться не завжди, тому що обмежена загальна кількість учасників. Побудова репрезентативної вибірки на цьому рівні можлива при проведенні наскрізного єдиного дослідження із залученням усіх категорій учнів, учителів і батьків.

5. Побудова графіка дослідження:

- а) визначення термінів і процедур дослідження;
- б) підбір та підготовка (навчання) координаторів дослідження.

6. Визначення показників і критеріїв оцінювання.

7. Вибір методів дослідження.

II етап. Розроблення інструментарію:

1. Розроблення інструментарію відповідно до визначених попередньо методів і завдань дослідження:

а) створення тестів, експертиза та апробація їх, одержання стандартизованого тесту;

б) розробка анкет, експертиза та апробація їх з наступним коригуванням за результатами апробації;

в) підготовка інших інструментів вимірювання відповідно до об'єкта дослідження і завдань (планів інтерв'ю, кваліметричних моделей тощо).

2. Підготовка інструктивно-методичних матеріалів для координаторів дослідження усіх рівнів та учасників дослідження.

3. Вибір статистичних і математичних методів обробки та обчислення одержаної інформації.

III етап. Проведення дослідження:

1. Пілотне дослідження (опрацювання технологій, послідовності процедур, підготовка учасників, проведення інструктажу).

2. Основне дослідження (збір інформації, яка буде в основі аналітичних висновків, і прийняття управлінського рішення про об'єкт).

IV етап. Збір та обробка результатів.

V етап. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження:

1. Узагальнення статистичної інформації, її аналіз та інтерпретація.

2. Виявлення та оцінка зовнішніх і внутрішніх факторів впливу.

3. Вироблення рекомендацій щодо організації корекційної роботи, спрямованої на усунення негативних факторів, визначення шляхів і напрямів розвитку системи освіти певного рівня, формування освітньої політики тощо.

Планування напряму і мети кожного окремого моніторингового дослідження має бути пов'язане із загальною стратегічною метою і планом дослідження проблем освітньої системи певного рівня. Цінність результатів моніторингового дослідження залежатиме від того, наскільки корисними будуть вони для дальших досліджень, для вироблення узагальнюючих висновків і прогнозування моделей розвитку досліджуваної системи. У зв'язку з цим ми бачимо доцільним організувати діяльність центру моніторингу якості освіти будь-якого рівня за такими напрямами: педагогічний, психологічний, соціологічний, медичний, статистичний, ресурсний, кадровий, управлінський.

Лукіна Т. О. Технологія організації та проведення моніторингових досліджень якості шкільної освіти/Анотовані результати науково-дослідної роботи інституту педагогіки за 2008 рік . — К. Педагогічна думка, 2009. — 424 с. - С. 119 -121.